

Sygn. akt *XIV U 1961/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Daria Figura
Protokolant:	protokolant sądowy Aureliusz Łuczak

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy W. N.

przeciwko Z. Oddział w W.

o emeryturę

na skutek odwołania W. N.

od decyzji Z. Oddział w W.

z dnia 8 czerwca 2015 r. nr (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu W. N. prawo do emerytury od dnia 31 maja 2015 roku stwierdzając brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;
- zasądza od Z. Oddział w W. na rzecz W. N. zwrot kosztów zastępstwa procesowego, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

SSO Magdalena Daria Figura

Sygn. akt *XIV U 1961/15*

UZASADNIENIE

Decyzją Z. Oddział w W. z 8 czerwca 2015 r. odmówiono W. N. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wobec braku udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególny charakterze. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. w Zakładach (...) na podstawie zeznań świadków, gdyż nie mogą one stanowić środka dowodowego na potwierdzenie okresów pracy w szczególnych warunkach oraz okresu od 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1992 r. w ZPC (...), ponieważ stanowisko pracy wykazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych

warunkach z dnia 10 czerwca 2014 r. nie jest zgodne ze stanowiskiem pracy wymienionym w świadectwie pracy z dnia 21 kwietnia 1992 r. (decyzja k.17 a.r.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył W. N. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji organu rentowego w zakresie uznania okresów od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. oraz od 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1992 r. jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Ponadto odwołujący się wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań wskazanych w odwołaniu świadków oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania odwołujący się m.in. wskazał, iż w wyżej wymienionych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze 18 lat i 7 miesięcy, co uprawnia go do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury (k. 2-5v).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, z uwagi na to, że zaskarżona decyzja nie uwzględniająca okresów pracy w szczególnych warunkach od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. w Zakładach (...) oraz od 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1992 r. w ZPC (...), została wydana na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jest prawnie i faktycznie uzasadniona. W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na te same okoliczności co w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 13 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. N. (ur. (...)) złożył w dniu 27 maja 2015r. wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach. (wniosek k.1-6 a.r.)

Odwołanie od decyzji odmownej organu rentowego wniósł W. N., wszczynając tym samym postępowanie sądowe w niniejszej sprawie. (odwołanie k. 2 a.s.)

Odwołujący się W. N. w okresie od dnia 1 września 1970 r. do 30 kwietnia 1992 r. był zatrudniony w ZPC (...). Początkowo pracę wykonywał w ramach praktycznej nauki zawodu, będąc jednocześnie uczniem (...) Szkoły (...) w U.. Z dniem 1 lipca 1973 r. w wyżej wymienionym zakładzie pracy powierzono W. N. obowiązki tokarza, następnie operatora wielomaszynowego. Odwołujący się pracował w Wydziale K. Zębatach. Praca odwołującego się polegała na produkcji kół zębatach do rozrządu ciągnika C-330 i C-360. Odwołujący się szlifował na sucho, toczył oraz wiercił, polerował, wyrównywał tarcze szlifierskie. Prace te wykonywał w hali o wysokości ok 4-5 m., na której znajdowało się ponad 1000 różnego rodzaju maszyn. Odwołujący się pracował na jednym odcinku gniazda nr 612, gdzie znajdowało się ok 100 maszyn, m.in. szlifierki magnesowe, maszyny (...) służące do wykonywania w oleju kół do frezowania. Gniazdo, na którym pracował odwołujący się miało ok 100 m długości i 30 m szerokości, po środku którego znajdowała się aleja transportowa, którą z kuźni dostarczano odkuwki do produkcji kół zębatach. Powierzone czynności odwołujący się wykonywał w dużym natężeniu hałasu i zapyleniu oraz przy mgłę olejowej. Latem panowały wysokie temperatury, ok 28-30 stopni C.. Odwołujący się w celu zrównoważenia oddziaływania szkodliwych substancji otrzymywał mleko, posiłki regeneracyjne oraz profilaktyczne. Pracował w odzieży ochronnej, miał obuwie robocze, kombinezon składający się ze spodni drelichowych, koszuli, bluzy. W porze zimowej otrzymywał dodatkowo kufajkę i waciaki. Ubezpieczony pracował w okularach szlifierskich. Prace te odwołujący się wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w tryzmianowym systemie czasu pracy (dokumenty z akt osobowych, zeznania świadków: A. J. k.34-35 , B. K. k.35-36, J. K. k.37-38 a.s., zeznania odwołującego k. 63-65 a.s., opinia biegłego z zakresu BHP – k. 134-142 a.s).

Zatrudnienie W. N. w okresie od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. w Zakładach (...) w U. odpowiada stanowisku wymienionemu w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienioną w wykazie A, dziale III (prace różne w hutnictwie i w przemyśle metalowym, poz. 78 - szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie (opinia biegłego z zakresu BHP – k. 134-142 a.s).

W powyższym okresie odwołujący się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jako prace o charakterze podstawowym, wykonywał prace związane ze szlifowaniem wyrobów z metali.

Sąd ponadto ustalił, że odwołujący na 1 stycznia 1999 r. posiada łączny staż pracy w wymiarze 28 lat, 3 miesiące i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych (bezsporne). Na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę miał ukończonych lat 60. We wniosku oświadczył, iż jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz oświadczył jednocześnie, że wnosi o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku OFE na dochody budżetu państwa (wniosek k.1-6 a.r.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył odwołującemu się do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od 1 września 1983 r. do 31 maja 1987 r. oraz od 1 czerwca 1987 r. do 30 kwietnia 1992 r. w ilości łącznej 8 lat, 6 miesięcy i 28 dni (k. 52 a.s.).

Sąd dokonał powyższych ustaleń na podstawie zgromadzonych w toku postępowania przed organem rentowym i przed Sądem dokumentów, w tym w szczególności dokumentacji zgromadzonej w aktach osobowych odwołującego się z okresu jego zatrudnienia w ZM (...) w U.. Dowody z dokumentów Sąd uznał za wiarygodne, nie były one także kwestionowane przez strony. Zakres obowiązków odwołującego się Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków: A. J. (k. 34-35), B. K. (k. 35-36), J. K. (k.37-38), którym w całości dał wiarę, bowiem okazały się precyzyjne, logiczne i wzajemnie zbieżne. Świadkowie pracowali wspólnie z odwołującym się w Zakładach (...) w U. wobec czego posiadali bezpośrednią wiedzę, na temat zakresu jego obowiązków. Potwierdzili oni, iż odwołujący się w w/w zakładach szlifował elementy kół zębatach do produkcji ciągników. Na wiarę zasługiwały również zeznania odwołującego się, co do jego obowiązków na stanowisku szlifierza (k. 63-65). Na okoliczność, czy odwołujący się będąc zatrudnionym w ZM (...) w U. w okresie od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych Sąd dopuścił dowód z dwóch opinii biegłych sądowych z zakresu BHP (k. 70-79, k. 134-142 a.s.). Biegły sądowy A. B. w opinii z 14 maja 2016 r. uznał pracę odwołującego się w w/w okresie za wykonywaną w warunkach szczególnych w charakterze szlifierza w przebiegu procesu określonego w opinii, na podstawie Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r, dział III, poz. 78. Opinii tej Sąd dał wiarę w całości. Sąd natomiast nie podzielił wniosków z opinii i opinii uzupełniającej biegłego sądowego J. P. (k. 70-79, k. 106-111) z uwagi na błędne przyjęcie, iż odwołujący się nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac szlifierskich objętych Wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. oraz że typowe prace obróbki skrawaniem: tokarskie, frezerskie, wiertarskie nie objęte tym Wykazem nie miały wyłącznie charakteru ubocznego. Opinia biegłego podlega ocenie – przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c.- na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków- tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98 (OSNC 2001/4/64, Biul. SN 2001/3/11). Dlatego też Sąd dokonał własnych ustaleń zakresu obowiązków na podstawie zeznań wskazanych powyżej świadków. Sąd ostatecznie oddalił wniosek dowodowy w zakresie dopuszczenia dowodu z łącznej opinii biegłych ewentualnie dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu BHP, o co wnosił organ rentowy w piśmie procesowym z 27 czerwca 2016 r. oraz pełnomocnik odwołującego się w piśmie z 7 lipca 2016 r. (k. 160, k. 164, k. 174v).

W świetle powyższego należało uznać za udowodnioną okoliczność, iż w okresie od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. będąc zatrudnionym w ZPC (...) W. N. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w wymiarze 10 lat i 2 miesiące, co w zestawieniu z okresem uwzględniony przez organ rentowy w wymiarze 8 lat, 6 miesięcy i 28 dni daje łącznie 18 lat, 8 miesięcy i 28 dni. W. N. legitymuje się łącznym stażem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w ilości przekraczającej 15 lat. W ocenie Sądu materiał dowodowy nie budzi wątpliwości i pozwala na poczynienie jednoznacznych ustaleń co do czynności wykonywanych przez ubezpieczonego w okresie, którego dotyczył spór.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie W. N. jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy W. N. spełnia warunki uprawniające do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a w szczególności czy odwołujący posiada co najmniej 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla danego stanowiska pracy.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (to jest w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat. Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zasady nabywania emerytury w związku z pracą w szczególnych warunkach uregulowane zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43 ze zm.). Wskazany akt prawny w § 4 ust. 1 stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, iż odwołujący się W. N. spełnił warunek udokumentowania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszący zgodnie z cytowanym wyżej przepisem 25 lat dla mężczyzn. Przedstawione przez odwołującego się dokumenty w postaci świadectw pracy nie budziły wątpliwości i słusznie zostały przez ZUS uznane za właściwą podstawę dla określenia wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych, które łącznie wyniosły 28 lat, 3 miesiąca i 28 dni. Nie budzi przy tym wątpliwości, że wskazany wymóg został przez ubezpieczonego spełniony do dnia wejścia w życie ustawy czyli na dzień 1 stycznia 1999 r., co jasno wynika z wyliczeń ZUS. Ponadto odwołujący się we wniosku o emeryturę oświadczył, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, jednocześnie oświadczając, iż wnosi o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Tym samym niewątpliwie spełniony został kolejny warunek prawa do emerytury określony w art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Wobec spełnienia powyżej wskazanych warunków kluczowe dla oceny zasadności odwołania dotyczącego emerytury w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy W. N. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze będąc zatrudnionym od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. w Zakładach (...) w U. przy szlifowaniu wyrobów z metali.

Ostatecznie organ rentowy kwestionował jedynie okres pracy w szczególnych warunkach od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że o uznaniu zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie decyduje treść dokumentów wystawianych przez pracodawcę, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, (...) US 1999 nr 6, poz.213, LEX nr 35317; z dnia 22 marca 2001 r., II UKN 263/00, (...) nr 22, 553, LEX nr 387308).

Ponadto Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 28 kwietnia 2010 r., I UK 337/09 (LEX nr 601991) i z dnia 12 maja 2010 r., I UK30/10 (LEX nr 590314) wyraził pogląd, iż o uznaniu stanowiska zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach przesądza nie nazwa stanowiska, użyta przez pracodawcę w świadectwie pracy odpowiadająca lub nieodpowiadająca nomenklaturze zawartej w rozporządzeniu wykonawczym właściwego ministra, lecz pozytywna

weryfikacja dokumentu pod kątem zgodności rzeczywiście wykonywanej przez pracownika pracy z ustawowymi wymaganiami.

Z ustaleń faktycznych Sądu bezsprzecznie wynika, że pracę odwołującego się w okresach od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1983 r. w Zakładach (...) w U. uznać należy za pracę w warunkach szczególnych wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymienioną w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienioną w wykazie A, dziale III (prace różne w hutnictwie i w przemyśle metalowym, poz. 78 - szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne).

W związku z czym W. N. legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Zaznaczyć należy, iż łączny okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze ponad 15 lat spełniony został do dnia 1 stycznia 1999 r. Tym samym spełnione są wszystkie wymagane przesłanki przyznania prawa do emerytury z art. 184 ustawy emerytalnej. Konkludując stwierdzić należy, iż W. N. spełnił wszystkie konieczne warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, gdyż urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r., na dzień złożenia wniosku o emeryturę miał ukończonych lat 60, wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku OFE na dochody budżetu państwa, do dnia 1 stycznia 1999 r. posiadał staż ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jego ogólny staż pracy uwzględniający okresy składkowe i nieskładkowe wyniósł ponad 25 lat.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (...) świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (...). Zatem świadczenie należało przyznać od 31 maja 2015 r., tj od chwili powstania do niego prawa.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy w pkt. I wyroku, na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z 8 czerwca 2015 r. w ten sposób, że przyznał W. N. prawo do emerytury od 31 maja 2015 r.

Jednocześnie w niniejszym postępowaniu Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem ostateczna weryfikacja zakresu obowiązków w spornym okresie wymagała przeprowadzenia postępowania dowodowego w szerszym zakresie, niż wynikający z kompetencji organu rentowego.

Kosztami postępowania zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. została obciążona strona pozwana- Z. Oddział w W.. Na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. szczegółowe wyliczenie tych kosztów Sąd pozostawił natomiast referendarzowi sądowemu, o czym Sąd orzekł w pkt. II wyroku.

SSO Magdalena Daria Figura